

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№12

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

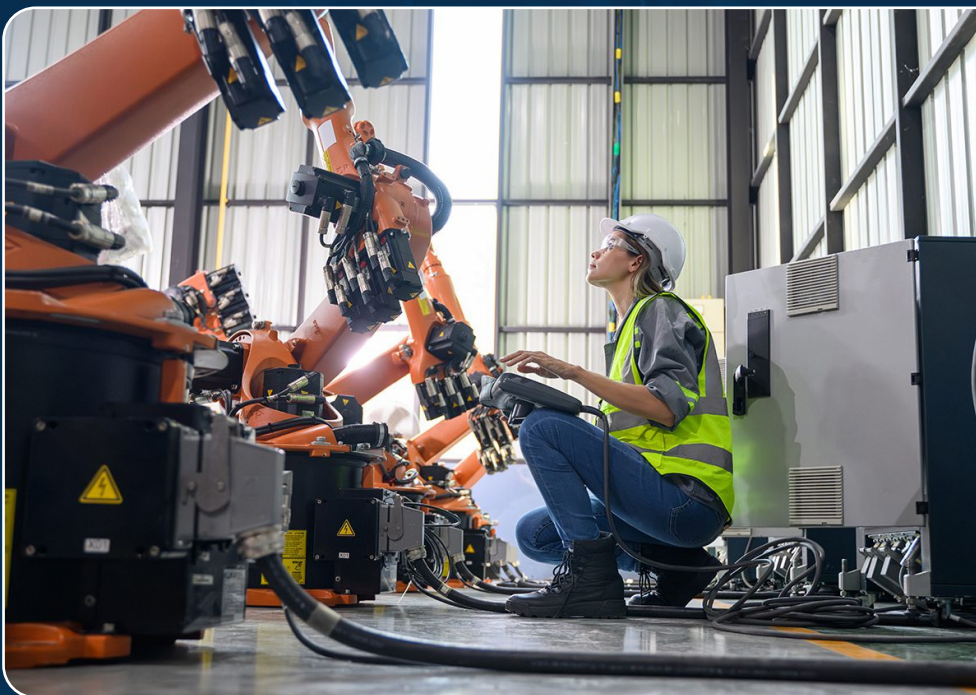
2025 dekabr

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari
08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB®
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 1517 sahifa.
2025-yil, dekabr

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Iloxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RASMIY RIVOJLANISH YORDAMI (OFFICIAL DEVELOPMENT ASSISTANCE, ODA) ORQALI O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLİYASINI BOSHQARISH (PUBLIC FINANCIAL MANAGEMENT, PFM) TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	24
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Ulug'ova Maftunabonu To'liqinovna	
INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN LEADING WHEAT-PRODUCING COUNTRIES.....	28
Turayeva Gulizahro	
BLOKCHEYN TIZIMLARI UCHUN XESH FUNKSIYALARNI TANLASH MEZONLARI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	32
Abduraximov Baxtiyor, Allanov Orif, Turdibekov Baxtiyor	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA KICHIK KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISHNI SAMARALI TASHKIL ETISH MODELLARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	39
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
ISSIQLIK AKKUMULYATORINING RAZRYADLANISH JARAYONIDA SUYUQLIK QATLAMLARIDA HARORAT TAQSIMLANISHINING BIR O'LCHOVLI MODELİ	43
B.A. Hikmatov, M.S. Mirzayev	
ISLOM MOLİYASI TAMOYILLARI ASOSIDA YASHIL LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	49
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	
ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СИСТЕМ В ОБУЧЕНИИ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ИНФОРМАЦИОННЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ.....	54
Даниярова Улбосын Куатбаевна	
YANGI TURDAGI IKKI QATLAMLI TRIKOTAJ TO'QIMALARI KO'RSATKICHLARINI KOMPLEKS BAHOLASH	58
Ergasheva Rashida Abdug'aniyevna	
HALQALI YIGIRISH MASHINASIDA BURAM UCHBURCHAGINING IP UZILISHIGA BOG'LIQLIGINI TADQIQI.....	62
Soliyev Azizbek Kamoldinovich	
НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТУРИЗМА 2030: СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ И РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ УЗБЕКИСТАНА	69
Гольшева Елена Вячеславовна	
STRATEGIK JARAYONNING MODELLARI	76
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ОЦЕНКИ СТОИМОСТИ КВАРТИР В МНОГОЭТАЖНЫХ ДОМАХ.....	81
Уринов Адхамжон Акбарович	
MATERIALLARNI MURAKKAB YASSI TRAEKTORIYALAR BO'YICHA DEFORMASIYALANTIRISHDA PLASTIK DEFORMASIYALANISH JARAYONLARI	88
A.Xakimov, X.Xakimov	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN LOYIHALARNI ISLOM MOLİYA INSTRUMENTLARI ORQALI MOLİYALASHTIRISH YO'LLARI.....	95
Xaitov Shaxzod Sharipboyevich	
SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH CHORA-TADBIRLARINING KETMA KETLIGI	102
Xusanova Maloxat Mengnorovna	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA LOGISTIKA XARAJATLARI TAHLILI	107
Saidova Kamola Xoshimovna	

OZIQ-OVQAT SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	111
Tleuv Niyetulla Raxmanovich	
YUQORI MUSTAHKAM KOMPOZIT ARMATURALARDAN FOYDALANILGAN TEMIRBETON KONSTRUKSIYALARINING YUK KO'TARUVCHANLIGI VA UZOQ MUDDATLI DEFORMATSIYALARINI BAHOLASH	114
Mamajanova Odina Alisher qizi	
KORXONALARDA DAROMADLILIK KO'RSATKICHLARINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	119
Farog'at Xo'jabekova, Eshankulova Nafisa Komiljon qizi	
TEMIR YO'L INFRATUZILMASIDA YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARINI QO'LLASH: CSR, ESG VA PRI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH	124
Abduraxmanova Muqaddas Toxtasinovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN OPTIMIZING MARKETING AND EDUCATIONAL PROCESSES IN HIGHER EDUCATION	128
Sadikov Shoxrux Shuhratovich	
BANK FAOLIYATIDA "YASHIL" MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	133
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN LOYIHALARNI ISLOM MOLIYA INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH YO'LLARI	139
Xaitov Shaxzod Sharipboyevich	
BOSHQARUV PSIXOLOGIYASIGA DOIR MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	145
Aripov Oybek Abdullayevich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARALARI	150
Karimov Nodirbek	
УТИЛИЗАЦИЯ ПОБОЧНЫХ ПРОДУКТОВ ПЕРЕРАБОТКИ ХЛОПКА ДЛЯ СИНТЕЗА АНТИКОРРОЗИОННЫХ КОМПОЗИЦИОННЫХ ПОКРЫТИЙ.....	155
Ситмуратов Тулкинбек Сабирбаевич, Баходиров Худайберган Баходир угли	
SANOAT KORXONALARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	163
Ergashev Muhibbek Aslam o'g'li	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATIDA XORIJIY INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	168
Nazarova A.N.	
АВТОМАТИЗИРОВАННАЯ СИСТЕМА РАСЧЁТА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ СОТРУДНИКОВ ОРГАНИЗАЦИИ	172
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
BLOCKCHIAN, IOT (INTERNET OF THINGS) NING IQTISODIY SOHALARDA QO'LLANISHI	178
Avazov Ergash Xidirberdiyevich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYALARNI MOLIYAVIY BOSHQARISHNING JORIY HOLATI VA EKONOMETRIK TAHLILLAR ASOSIDA KELGUSI YILLAR PROGNOZI.....	182
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
QISHLOQ XO'JALIGI KLASTERLARI MOLIYAVIY HOLATINING NAZARIY JIHATLARI	190
Dildora Yuldasheva	
TURIZM SOHASIDA TRANSPORT XIZMATLARINING HOLATI	194
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
MAHALLA BUDJETI VA SOLIQLARNING YIG'ILUVCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	200
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	

BUDJET TASHKILOTLARIDA QURILISH-TA'MIRLASH XARAJATLARI HISOBINING USLUBIY JIHATLARI.....	206
<i>Azizova Zilola Lochinovna</i>	
KOSHI – BUNYAKOVSKIY – SHVARS INTEGRAL TENGSIZLIGI VA UNING IQTISODIYOTDAGI ROLI.....	212
<i>Saipnazarov Shaylovbek Aktamovich</i>	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ В АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЙ СЕКТОР УЗБЕКИСТАНА: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ПЕРЕРАБОТКА БИОМАССЫ И СТРАТЕГИИ СОКРАЩЕНИЯ ПОСТУБОРОЧНЫХ ПОТЕРЬ	219
<i>Эгамбердиев Хумоюн Хамрокулович</i>	
HOVUZ BALIQCHILIGI XO'JALIKLARIDA REJALASHTIRISHNING MUDDATLARI VA BOSQICHLARI	227
<i>Dosmuratova Shaxista Kengashovna, Menglikulov Bakhtiyor Yusupovich</i>	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA KICHIK BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	233
<i>Ergashev Jamshid Jamoliddinovich</i>	
KON-METALLURGIYA KORXONALARINING KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA KPINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	237
<i>Ergashov Botirjon Ergashovich</i>	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	245
<i>Ahmadjanov Ilyosbek</i>	
ACCELERATING SOCIOECONOMIC DEVELOPMENT IN RURAL AREAS THROUGH DIGITAL TECHNOLOGIES: A COMPREHENSIVE ANALYSIS	250
<i>O.Q. Xudayberdiyeva, Z.B. Negmatullayeva</i>	
ISSIQXONALARDAN FOYDALANISHNING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI BO'YICHA MUAMMONI ASOSLASH VA UNING MILLIY MANFAATLARGA ALOQADORLIGINI ANIQLASH	256
<i>Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li</i>	
NAMANGAN VILOYATIDA DON MAHSULOTLARI NARXLARINI SHAKLLANTIRISHDA BOZOR TAJRIBASI	260
<i>Bahriddinov Jahongirbek Ravshanjon o'g'li</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING JAHON TAJRIBASI: MUAMMO VA ISTIQBOL	264
<i>Mamadaliyev Akmaljon</i>	
ПОВЫШЕНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗНАЧИМОСТИ НАЛОГОВ В НОВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ.....	269
<i>Зайналов Джахонгир Расулович</i>	
FARG'ONA VODIYSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI	274
<i>Murodxiyeva Feruza Majidovna</i>	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI BARQARORLIGINI TA'MINLASH STRATEGIYALARI.....	280
<i>Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna</i>	
LABOR MIGRATION IN UZBEKISTAN: SOCIO-ECONOMIC TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS	285
<i>Razakova Barno Sayfiyeva</i>	
U-NET BASED POLYP SEGMENTATION ON KVASIR-SEG DATASET: PERFORMANCE EVALUATION AND COMPARISON WITH STATE-OF-THE-ART METHODS	289
<i>Mukhriddin Arabboev, Shohruh Begmatov, Sukhrob Bobojanov</i>	

IQTISODIYOT TARMOQLARI VA SOHALARI RIVOJLANISHIDA SUN'YI INTELLEKTDAN FOYDALANISH MASALALARI	300
<i>Davletov Islambek Xalikovich, Normirzayev Ulmasjon Muzaffarjon o'g'li</i>	
IQTISODIYOTDA SAMARALI RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH SHART-SHAROITLARI VA OMILLARI	304
<i>Karimova Iroda Abdusattarovna</i>	
"MENING MAKTABIM" LOYIHASINI OMMALASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	311
<i>Diilshod Pulatov, Xamidaxon Akbarova, Dildora Mirzayeva</i>	
ISSUES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE EDUCATION MARKET	320
<i>Inomiddin Imomov</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДА ОЦЕНКИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ С УЧЕТОМ СТЕПЕНИ НОВИЗНЫ И ЭФФЕКТОВ	324
<i>Алиева Эльнара Аметовна</i>	
ИНТЕГРАЦИЯ ЦИФРОВЫХ БИЗНЕС-МОДЕЛЕЙ В СИСТЕМУ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	331
<i>Назарова Гулчехра Нурмуханбетовна</i>	
ECONOMIC GROWTH: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECT	336
<i>Bustonov Mansurjon Mardonakulovich</i>	
AGROKLASTERDAGI XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLAR O'RTASIDAGI O'ZARO ALOQALAR MEKANIZMINING BUGUNGI HOLATI	342
<i>Xaydarov Sardor Komil o'g'li</i>	
SIMSIZ ALOQA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA TEMIR YO'L STANSIYALARIDA POYEZDLAR HARAKATINI TASHKIL ETISH	350
<i>Joniqulov Egamberdi Shavkat o'g'li</i>	
GENDER SIYOSATI VA DEMOGRAFIK O'SISHNING INSON KAPITALIGA TA'SIRI	357
<i>Ruzmetova Gulira'no Atabekovna</i>	
СОСТОЯНИЕ ВИТАМИННО-МИНЕРАЛЬНОГО ОБМЕНА (ВИТАМИН D, КАЛЬЦИЙ, МАГНИЙ, ФОСФОР) У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА С ОСТРОЙ ПНЕВМОНИЕЙ НА ФОНЕ ВЕГЕТАТИВНЫХ ДИСФУНКЦИЙ	364
<i>Абдурахмонов Жасур Нематович, Шарипова Олия Аскарровна, Бахронов Шерзод Самиевич</i>	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TARKIBIY TUZILISHI	373
<i>Kalandarova Elnura Muzaffar qizi</i>	
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ АО ХУДУДГАЗТАЪМИНОТ	377
<i>Хусанов Дурбек Нишанович</i>	
ТЕМИР YO'L TRANSPORTIDA NAZORAT GABARIT QURILMALARINING ZAMONAVIY HOLATI, TAHLILI VA HARAKAT TAKRIBI GABARITLARINI ANIQLASH USULINI TAKOMILLASHTIRISH	384
<i>Xidirov Erkin Irgashovich</i>	
QISHLOQ XO'JALIGIDA SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISH VA SAMARALI TAQSIMLASHDA RIVOJLANGAN XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI	391
<i>Amanbaev Amanali Ortazbaevich</i>	
GLOBAL DARAJADA FAOLIYAT YURITADIGAN BRONLASH TIZIMLARINING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI	396
<i>Ismatillaeva Sitara Sayfidin qizi</i>	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA INFRATUZILMA LOYIHALARNI MOLiyALASHTIRISHNING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI	403
<i>Akmal Shodiyev</i>	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRUVCHI KORXONALARDA LIZING MUNOSABATLARI HISOBI	408
<i>Inamov Abdusalom Muhammadovich, Inomov Sardor Abdusalomovich, Inomov Hasanboy Abdusalom o'g'li</i>	

O'TKIR BRONXOLIIT BILAN KASALLANGAN BOLALARDA KATAMNEZNING EKOLOGIK OMILLAR TA'SIRIDA UZIGA XOS KECHISHI.....	412
Azimova Kamola Talatovna	
THEORETICAL ASPECTS OF STUDYING CONCEPTS RELATED TO YOUTH TOURISM.....	416
Norbojev Allayor Ismoilovich, Mansurova Zebuniso Abdurashidovna	
THE ESSENTIAL STRATEGIES WAYS OF SERICULTURE INDUSTRY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	420
Khojimatov Ravshanbek Rasuljonovich	
BLENDED LEARNING PLATFORMASI KANSEPSIYASI, ARXITEKTURASI VA FUNKSIONAL TUZILMASI.....	425
Qobulova Madina Tuxbatillo qizi, Mirzaaxmedov Muxammadbobur Karimberdiyevich	
ASALARICHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING AHOLI DAROMADLARI VA FAROVONLIGIGA TA'SIRI: IQTISODIY TAHLIL VA EKONOMETRIK BAHOLASH.....	430
Kuanishbay Berdimuratov	
MARKETING EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHGA OID XORIJIY YONDASHUVLAR TAHLILI.....	434
Sobirov Azizbek Avazbekovich	
УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ОРГАНИЗАЦИИ.....	443
Бабахонов Бабуржон Шухрат угли	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA SOLIQ IMTIYOZLARINI QO'LLASH MASALALARI.....	449
Ibroximov Muxammadjon Abdullajanovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA LOGISTIKA BOSHQARUVINING RAQAMLI MODEL VA UNING SAMARADORLIGI.....	453
Olimova Bahora Shuxratovna	
СУЩНОСТЬ И ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	463
Муминходжаева Дилноза Рамизовна	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И АНАЛИТИЧЕСКИХ ПЛАТФОРМ.....	468
Дурманов Акмал Шаймарданович	
УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ СОЦИАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ: ВЫЗОВЫ И НАПРАВЛЕНИЯ РЕФОРМ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ И ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА.....	477
Холмуратов Джахонгир Салимбек угли	
O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA TIJORAT BANKLARINING ROLI.....	483
Yuldashev Erkin Xusanovich	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA-INNOVASION JARAYONLARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	489
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
AGROKLAFTERLARDA ICHKI SOTISH JARAYONIDA TRANSFERT BAHOLARNI BELGILASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	495
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF MICE TOURISM AND ITS ADAPTATION TO THE CONDITIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	501
Ilkhomova Gulnoza Zayniddin kizi	
MUHANDISLIK KONSTRUKSIYALARIDA MURAKKAB SIRTLARNI CHIZMA GEOMETRIYA YORDAMIDA TAHLIL QILISH.....	507
Qutbtiddinov Hikmatillo Quدراتillo o'g'li	
TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	512
Umarova Munira Muxitdinovna	

JINDA ARRALI SILINDR TISHLARIDAN TOLANI AJRATISH JARAYONINI HAVO OQIMI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRUVCHI ENERGIYA TEJAMKOR QURILMANI MODELLASHTIRISH.....	516
Mirzakarimov Mirsharofiddin Mirzaabdurahimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI TOMONIDAN ISHLAB CHIQRILGAN MAHSULOTLARNI XORIJGA EKSPORT QILISH MEKANIZMLARI	524
Matkarimov Anvar Tajimatovich	
MUHANDISLIK KONSTRUKSIYALARIDA MURAKKAB SIRTLARNI CHIZMA GEOMETRIYA YORDAMIDA TAHLIL QILISH.....	528
Qutbtiddinov Hikmatillo Qudratillo o'g'li	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINI SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	533
Ismailov Bobir Salomovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA KAPITAL QO'YILMALAR XUSUSIYATLARI VA ULAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	540
Baxriyev Muxiddin Sheraliyevich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALAR VA ULAR BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI.....	545
Fayzullayev Murodjon Nematulayevich	
O'ZBEKISTONDA KLASTER IQTISODIYOTI: INVESTITSIYALAR, EKSPORT VA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI (2022-2024-YILLAR KESIMIDA).....	550
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich, Jabbarov Majidbek Erzodovich, Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
GLOBAL YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA EKOLOGIK, IJTIMOIIY-IQTISODIY OMILLARNING TAHLILI	556
M.M.Muminova	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SMART TURIZM SHAROITIDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON ISTIQBOLLARI	565
Najmidinov Azizbek Bahrom o'g'li	
ТЕКУЩИЕ УГРОЗЫ И ВЫЗОВЫ, СВЯЗАННЫЕ С МИГРАЦИОННЫМИ КРИЗИСАМИ	571
Бегматов Хусанбек	
ELEKTRON TIJORAT SEKTORI UCHUN ONLAYN REKLAMA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	575
Rajabova Dilbar Ixtiyor qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O'ZBEKISTON MEVA-SABZAVOTCHILIK SOHASIDA MAHSULOT YETISHTIRISHDAN TORTIB UNI BOZORGA CHIQRISHGACHA BO'LGAN JARAYONDA NEYROMARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	582
Sadiy Shukrillo Asatillo o'g'li	
YOSH TADBIRKORLAR FAOLIYATIDA INNOVATSION G'OYALARNING AMALIY AHAMIYATI	590
Ergashev Oybek Xaydaraliyevich	
ТЕХНОЛОГИЯ НЕТРАДИЦИОННОГО СБАЛАНСИРОВАННОГО КОМБИКОРМА, С ОБОГАЩЕННЫМ БЕЛКОМ И ФЕРМЕНТАМИ СОСТАВОМ ИЗ ГРИБКА PLEUROTUS OSTREATUS.....	594
Ниёзов Хусан Ниёз угли	
MINTAQAVIY RIVOJLANISH INDIKATOR TIZIMINING AHAMIYATI.....	601
Turdiyev Ulug'bek Qayumovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH BO'YICHA DAVLAT SIYOSATI.....	608
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BOSHQARISH JARAYONI VA TIZIMI	612
Xonkeldiyeva Komilaxon Ravshanjon qizi	

SPORT SANOATINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA OID XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI.....	616
Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich	
MARKAZLASHTIRILGAN DISPATCHERLIK TIZIMIDA POEZDLAR HARAKATI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA AVTOMATLAR NAZARIYASIGA ASOSLANGAN INTEGRATSIYALASHGAN MATEMATIK MODEL.....	620
Muhiddinov Obidjon Omonjon o'g'li	
ПРОЦЕНТНЫЙ РИСК ПО КРЕДИТАМ: АНАЛИЗ, ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ.....	627
Абдуллаев Шахобиддин Шамсиддинович	
REDUCTION OF GREENHOUSE GAS EMISSIONS: EMISSION QUOTAS OR MANDATORY CONTROL TECHNOLOGIES.....	633
Bobonov Doston Abdumo'min o'g'li, Qozoqboyev Jasur Abduvali o'g'li	
AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	637
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
ПОЛУЧЕНИЕ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ЦЕМЕНТА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ВОЗОБНОВЛЯЕМЫХ ИСТОЧНИКОВ ЭНЕРГИИ.....	643
Арипова Мастура Хикматовна, Ташбаев Джахангир Назим угли	
МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОМЫШЛЕННЫХ ГОРЕЛОК И ИССЛЕДОВАНИЕ ИХ ТЕПЛОВОЙ НАГРУЗКИ.....	652
Ражабов Азамат Тоирович	
QISHLOQ XO'JALIK TEXNIKALARI MARKETINGI VA UNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI.....	658
Xolmirzayev Bobur Mansurovich	
ПРИМЕНЕНИЕ СУБСИДИАРНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ НА ДОСУДЕБНОЙ СТАДИИ АНКРОТСТВА: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ВОЗМОЖНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	663
Хамзина Динара Рашатовна	
YASHIL REKREATSION TURIZM KONSEPSIYASINI JORIY ETISHNING ILMIIY-AMALIY JIHATLARI.....	669
Baxriyeva Zarina Nasimovna	
KORXONALARDA DIVERSIFIKATSIYA SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHDA IQTISODIY MEKANIZMLARINING O'RNI.....	672
Mirzarayimova Feruza Zokirjon qizi, Levakov Izzatulla Nematillayevich	
QALINLIGI 2 MM BO'LGAN TASMALI LISTLARNI SOVUQ HOLATDA PROKATLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH.....	679
Yusupov Abdulaziz Abdullajanovich, Saydumarov Botir Muradovich, Arslonov Asadbek G'aybulla o'g'li	
HUDUDIY TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI MUHANDISLIK INSHOOTLARI KOMPLEKSINI LOYIHALASH VA QURISH JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH.....	682
Zikrayev Akmaljon Alimovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA DAROMADLARNI OSHIRISH YO'LLARI.....	688
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
"MIKROSIMULYATSION MODELLAR" VA ULAR YORDAMIDA IQTISODIY SIYOSATGA OID QARORLARNING TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA TA'SIRINI BAHOLASHDAGI AHAMIYATI.....	694
Mualliflar Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Raxmonov Doniyor Ixtiyorjon o'g'li, Ortiqova Niginabonu Alisher qizi, Raxmonov Jo'rabek Hamroyevich	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARI TUZILMAVIY KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA TAMOIYILLARI.....	702
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISH VA TARTIBGA SOLISH.....	707
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	

SMART SOATLAR YORDAMIDA BEMORLAR SALOMATLIGINI NAZORAT QILISH.....	712
<i>Alimqulov Nurmuhammad Muqumjon o'g'li, Eraliyev Humoyun Ma'mirjon o'g'li, Madaminova Mahliyo Bahodirjon qizi</i>	
PENSIYA JAMG'ARMASI FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISHDA DAVLATNING ROLI	718
<i>Sherjonov Doniyor Sapparbayevich</i>	
TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA BARQAROR RIVOJLANISH IMKONIYATLARINI BAHOLASH.....	722
<i>Karimov Ma'ruf Ixtiyorovich</i>	
MINTAQA IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA ISLOM MOLIYASINING AHAMIYATI	726
<i>Sultonov Baxtiyor Baxodirovich</i>	
UCH FAZALI IKKI CHULG'AMLI MOYLI TRANSFORMATORLARNING ISSIQLIK HISOBINI MODELLASHTIRISH VA TADQIQ QILISH	731
<i>Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Omonboyev Dilrux Nuraddin o'g'li</i>	
ERKIN IQTISODIY ZONALARNING RIVOJLANISHI BOSQICHLARI	736
<i>Mamadiyev Elyor Akmalovich, Sharipov K. A.</i>	
MOLIYAVIY INKLUZIVNING IJTIMOYIY TABAQALANISHGA TA'SIRINING NAZARIY JIHATLARI.....	740
<i>Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li</i>	
ВОПРОСЫ ТРАНСФОРМАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ К МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА	746
<i>Муҳидинов Аюббек Нуритдинович</i>	
РОЛЬ КОЛЛЕКТОРНО-ДРЕНАЖНЫХ СИСТЕМ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	753
<i>Жангабаев Данияр Мансурович, Хожамуратова Роза Тажимуратовна</i>	
ASSESSMENT OF ESG INDICES OF PRESTIGIOUS HOTELS IN UZBEKISTAN	759
<i>Saidova Madina Xayrullo qizi</i>	
FISKAL SIYOSATDA MAHALLIY BUDJETLAR MUSTAQILLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY INSTRUMENTLARI	765
<i>Muxitdinov Sidikxo'ja Akobirxo'ja o'g'li</i>	
TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARI KREDITLASH AMALIYOTINING XORIIY TAJRIBASI.....	771
<i>Jabbarov Nodir Umirovich</i>	
AKSIZ SOLINISHNING IJTIMOYIY-IQTISODIY TA'SIRI	775
<i>Abdulxayeva Shaxnoza Muxammadiyevna</i>	
O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI VA UNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	781
<i>Shavkat Djumaniyazov</i>	
EKISHDA CHIGITNI BIR XIL TARQATISH VA OPTIMALLASHTIRISH USULLARI.....	787
<i>Imomov Shavkat Jaxonovich, Nuritov Ikrom Rajabovich, Babamuradov Anvar Baxtiyorovich</i>	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKDA KOMPLEKS IQTISODIY TAHLIL TIZIMINI JORIY ETISH	790
<i>Akbarov Akramjon Ibroximjonovich</i>	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTYERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	793
<i>Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li</i>	
INTELLIGENT SYSTEM FOR MONITORING AND MANAGEMENT OF THE VEGETABLE OIL REFINING PROCESS	798
<i>Ortiqov Elbek Elmirza o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA KREATIV INDUSTRIYA VA EVENT-MENEJMENTNING HUQUQIY-ME'YORIY ASOSLARI.....	806
<i>Shaxabatdin Maxamatdinov Isak uli</i>	

РОЛЬ И РАЗВИТИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЯХ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И КИТАЕМ.....	812
Wang Jianhong, Норов Улугбек Ирискулович	
FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA YORDAMCHI ISHLAB CHIQRISH JARAYONLARI HISOBI VA YORDAMCHI MAHSULOTLAR TANNARXINI ANIQLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	816
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARINI STRATEGIK BOSHQARUV HISOBI DOIRASIDA SHAKLLANTIRISH VA ULARNING HOLATINI TAHLIL QILISH	821
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi	
К ВОПРОСУ РАСЧЕТА МОЩНОСТИ, НЕОБХОДИМОЙ ДЛЯ РАЗОГРЕВА КРОМОК ТРУБНОЙ ЗАГОТОВКИ ДО ТЕМПЕРАТУРЫ СВАРКИ	825
Заиркулов Элёр Ёкубжон ўғли	
TEKNOLOGIK JARAYONLARNI BOSHQARISHNING AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARI	830
Bekishev Allabergen Yergashevich, Hamadulloev Diyorbek Hasanboy o'g'li	
ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE) TAMOYILLARINING IQTISODIY RIVOJLANISH VA KORPORATIV FAOLIYATGA TA'SIRI: MAKRO VA MIKRO DARAJADAGI TAHLIL	834
Murtozayev Sardorbek Abdijalil o'g'li	
TESTING THE STATISTICAL SIGNIFICANCE OF DYNAMIC MODELS IN ECONOMICS	838
Muradov Rustamjon Sobitkhonovich	
REAL IQTISODIY DAVRLAR NAZARIYASI VA UN DAN MAKROIQTISODIY TADQIQOTLARDA FOYDALANISH	843
Rustamov Narzillo Istamovich	
РАСЧЕТ РАСТЯЖЕНИЯ ДРЕВЕСИНЫ И ДЕРЕВЯННЫХ КОНСТРУКЦИЙ ИЗ МЕСТНЫХ ДРЕВЕСНЫХ МАТЕРИАЛОВ ПОД ДИНАМИЧЕСКИМИ НАГРУЗКАМИ.....	848
Юнусалиев Эльмурод Мухаммадьякубович, Ташпулатов Илхомжон Бахтиёрович	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ И ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ФОНДОВОГО РЫНКА: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ УЗБЕКИСТАНА	854
Евгений Юрьевич Шек	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ КЛАСТЕРОВ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	860
Шодмонов Қобилжон Қахрамон ўғли	
AGRAR IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	870
Ibrohimova Maqsuda Muhammadjon qizi, Ibrohimova Muazzam Muhammadjon qizi	
XORAZM VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING EKSPORT SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA BU BORADAGI MUAMMOLAR.....	873
Raxmatullayev Umarbek Ulug'bekovich	
ДАТЧИКИ ИНТЕРНЕТА ВЕЩЕЙ И ИХ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДЛЯ МОНИТОРИНГА ТЕПЛИЧНЫХ КОМПЛЕКСОВ	878
Самадов Эльёр Эркинович	
МЕТОДЫ ОПТИМИЗАЦИИ РАБОТЫ ЭКСКАВАТОРНО-АВТОМОБИЛЬНОГО КОМПЛЕКСА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ НА ОТКРЫТЫХ ГОРНЫХ РАБОТАХ	884
Аннакулов Тулкин Жовбекович, Норимонов Шамсиддин Нураддинович	
ПРОГНОЗИРУЮЩЕЕ УПРАВЛЕНИЕ СЛОЖНЫМИ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИМИ ПРОЦЕССАМИ И ПРОИЗВОДСТВАМИ НА ОСНОВЕ НЕЙРОННЫХ СЕТЕЙ	892
Гулямов Шухрат Манапович	

OLIV TA'LIM TASHKILOTI SUBYEKTLARIDA BUDJET MABLAG'LARI BO'YICHA XARAJATLAR HISOBINI YURITISH	896
<i>Xonimqulov Islom Ergash o'g'li</i>	
XIZMAT KO'RSATUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA MODDIY-TEXNIKA RESURSLARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR	901
<i>Kamoliddinov Ilxomjon Muxammadjonovich</i>	
THE HIDE AND SHADOW ECONOMY IN UZBEKISTAN	905
<i>Koshanov Abdimurat Azat uli, Abdimuratova Altingul Kalbayevna</i>	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARI FAOLIYATINI TAHLIL QILISH VA BAHOLASH.....	910
<i>Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich</i>	
MOL-MULK SOLIG'I HISOBI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH	914
<i>Sh.M.Ergashev</i>	
HUDUDLARDA QURILISH OBYEKTLARINI QURILISH MATERIALLARI BILAN TA'MINLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	918
<i>Najimov Iskander Perdebayevich</i>	
TOVAR MODDIY ZAXIRALAR AUDITIDA TAHLILY AMALLARNI O'TKAZISH VA ULARNING BOSQICHLARI.....	922
<i>Tajekeev Ziyatdin Kobeytinovich</i>	
МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ЗАТРАТАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	927
<i>Минутдинова Лилия Тагировна</i>	
МОДЕРНИЗАЦИЯ ОСВЕЩЕНИЯ САЛОНОВ ВАГОНОВ МЕТРОПОЛИТЕНА ПУТЕМ ЗАМЕНЫ ЛАМП НАКАЛИВАНИЯ ЛБ-40 (ЛБ-36) НА СВЕТОДИОДНЫЕ LED-ЛАМПЫ	934
<i>Файзуллаев Асомитдин Аловитдинович, Нематов Эркин Хамраевич, Пирназаров Шохрух Холмурод угли</i>	
HUDUDY BARQAROR O'SISHDA INKLYUZIV IQTISODIY MEKANIZMLARNING ROLI	939
<i>Xamroqulov M.J.</i>	
UZBEKISTAN'S HIGHER EDUCATION SYSTEM STRENGTHENS ITS POSITION ON THE INTERNATIONAL STAGE.....	944
<i>Umarov Diyor Ravshanovich</i>	
YANGI TAKOMILLASHTIRILGAN PAXTA SEPARATORINI KORXONADA SINOV JARAYONIDAN O'TKAZISH.....	949
<i>Raximov Akbar Xolmurodovich</i>	
KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISHNING OSIYO DAVLATLARI TAJRIBALARI: TAHLILY YONDASHUV	953
<i>Annaklichev Saxi Saparmuxamedovich</i>	
КИНЕТИЧЕСКАЯ АРХИТЕКТУРА НА ПРИМЕРЕ ДИНАМИЧЕСКИХ ФАСАДОВ	958
<i>Хаитов Суннатжон Истамович</i>	
TIJORAT BANKLARIDA MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING AMALIY IMKONIYATLARI.....	963
<i>Ibragimova Shahlo Alimbayevna</i>	
ЗАКОНОМЕРНОСТИ ДЕСУЛЬФУРАЦИИ МЕТАЛЛА ШВА В ЗАВИСИМОСТИ ОТ СОСТАВА ШЛАКООБРАЗУЮЩЕЙ ОСНОВЫ ФЛЮСОВ	969
<i>Абралов Музаффар Махмудович</i>	
РОЛЬ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА И ИННОВАЦИОННОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ	975
<i>Бахрамов Зиядулла Баходирходжаевич</i>	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	979
<i>Yuldasheva Mexrunisa Qasimjan qizi</i>	
OLIV TA'LIM SOHASINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA TRANSFORMATSIYA QILISHNING INSTITUTSIONAL VA ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	984
<i>Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li</i>	

XORIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONDA DAVLAT AKTIVLARI BO'YICHA INTERAKTIV MA'LUMOTLAR BAZASINI YARATISH ORQALI BUDJET XARAJATLARINI TAHLIL QILISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH.....	989
Dilshod Pulatov, Gulzara Kaxxarova	
TEMIR YO'L TRANSPORTINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	994
Raximov Xasan Shukurjonovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	1000
Yuldashev Doniyor Tairovich	
PENSIYA JAMG'ARMALARIDA HISOBNI TASHKIL ETISH VA XARAJATLAR SMETASI IJROSI BO'YICHA HISOBOTI TAHLILI	1005
Nurmanov Karjavbay Tilevbaevich, Nurmanov Din-Axmed Tilevbaevich	
MINTAQA SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	1011
Axmedova Xumora Ibroxim qizi	
ELEKTR MARKAZLASHTIRISH TIZIMIDAGI BOSHQARISH VA NAZORAT RELELI BLOKINI (P62) ZAMONAVIY, KONTAKTSIZ ELEMENTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH HAMDA UNING MATEMATIK MODELINI ISHLAB CHIQUISH	1015
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
KLASTERLAR FAOLIYATIDA DAVLAT QO'LLAB-QUVVATLASHI VA INVESTORLAR ROLI	1026
Karimova Nilufar Sadriddin qizi	
ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ ШЛАКООБРАЗУЮЩЕЙ ОСНОВЫ ПОКРЫТИЙ ЭЛЕКТРОДОВ ДЛЯ ИЗНОСОСТОЙКОЙ НАПЛАВКИ НА БАЗЕ МИНЕРАЛЬНО-СЫРЬЕВЫХ РЕСУРСОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	1030
Садыков Жахонгир Насырджанович	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA QURILISH SANOATINING INVESTITSION JOZIBADORLIGI	1039
Boltayev Umidjon Talant o'g'li	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФРАКРАСНЫХ ДАТЧИКОВ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В КОНТРОЛЕ КАЧЕСТВА ЗЕРНОВЫХ ПРОДУКТОВ	1044
Мухамедханов Улугбек Тургудович	
MINTAQA IQTISODIYOTINING IQTISODIY RIVOJLANISHINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1049
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA SUN'IY INTELLEKT VA BIG DATA ASOSIDA INNOVATSION XIZMATLARNI JORIY ETISH	1054
Nuriddinov Ziyovuddinxon Zuxriddin o'g'li	
ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССАМИ РАЗДЕЛЕНИЯ НА ОСНОВЕ БАЗ ЗНАНИЙ И ЦИФРОВЫХ МОДЕЛЕЙ	1059
Абдуллева Камола Рустамовна	
MATERIALLARNI MURAKKAB YASSI TRAEKTORIYALAR BO'YICHA DEFORMASIYALANTIRISHDA PLASTIK DEFORMASIYALANISH JARAYONLARI	1065
A.Xakimov, X.Xakimov	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ АВТОМОБИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ	1073
Касымова Нозима Омиловна	
OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI TA'MINOT ZANJIRINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIY TAJRIBASI	1077
Bekjanov Dilmurad Yo'ldashovich	

AUDITORLIK TEKSHIRUVINI REJALASHTIRISH USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	1082
Saidova Sevara Abdimumin qizi	
TIBBIYOT XODIMLARI MEHNAT FAOLLIGINI RAG‘BATLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI.....	1089
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	
RAQAMLASHTIRISH — ILM-FAN INTEGRATSIYASI, INSTITUTSIONAL O‘ZGARISHLAR VA SANOAT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILI.....	1094
Umurzak Ablakulovich Radjabov	
FUQAROLIK JURNALISTIKASIDA GENDER MUVOZANATI: ILMIY YONDASHUVLAR TADRIJI	1101
Zakirova Oisha Vohid qizi	
AGLOMERATSIYA BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH BO‘YICHA XORIJIY MAMLAQATLAR TAJRIBASI VA UNDA O‘ZBEKISTONDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	1109
Mardonov Shohruh Shuhrat o‘g‘li	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASTERLARIDA LOGISTIK JARAYONLARNI OPTIMALLASHTIRISH VA TA‘MINOT ZANJIRLARINI BOSHQARISH.....	1114
Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH BO‘YICHA DAVLAT DASTURLARI BAJARILISHIDA DAVLAT–XUSUSIY SHERIKCHILIKDAN FOYDALANISH	1122
Mirzaxalikov Bobir Baxtiyorovich	
ВЛИЯНИЕ ПАРАМЕТРОВ СЕТЕВОГО ТРАФИКА НА КАЧЕСТВО ОБСЛУЖИВАНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ СЕТЯХ: ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ	1127
Усманова Наргиза Бахтиёрбековна, Саиткамолова Гузаль Камильжон кизи	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA ORGANIK MAHSULOT ISHLAB CHIQRISHNING BARQAROR RIVOJLANISH OMILI SIFATIDA.....	1141
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
MAHALLIY BUDJET IJROSINI TA‘MINLASHDA G‘AZNACHILIK TIZIMINING INSTITUTSIONAL ROLI VA SAMARADORLIGI	1145
Tangriyeva Farida Abdulkarimovna	
O‘ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA MEXANIKA MUHANDISLIGI TERMINLARINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	1150
Mansurova Nafisa Qamariddinovna	
BUDJET SIYOSATI VA DAVLAT MOLIYASI BARQARORLIGI: O‘ZBEKISTON TAJRIBASI.....	1154
Karjavova Xurshida Abdumalikovna	
RESTORAN XIZMATLARI SOHASIDA REJALASHTIRILGAN ISTE‘MOL XULQ-ATVORI SHAKLLANISHINING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI	1159
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov	
MASHINASOZLIK KORHONALARIDA RAQAMLI EGIZAKLARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	1163
Yusupov Azamat Alijonovich	
SUN‘IY INTELLEKT VA AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARNING PERSONALNI BOSHQARISHDAGI O‘RNI VA SAMARADORLIGI	1168
Axmedov Muzaffar Shokirjonovich	
MOLIYAVIY HISOBOTDA FIRIBGARLIK VA XATOLARNI ANIQLASH MASALALARI	1173
Xajimuratov Nizomjon Shukurullayevich	
BANKLAR FAOLIYATI MOLIYAVIY NATIJADORLIGINI TA‘MINLASHNING OSIYO MAMLAQATLARI TAJRIBALARI.....	1178
Alimjanova Dilrabo Sobirjanovna	

XALQARO TAJRIBA ASOSIDA YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLARNI SOLIQQA TORTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1183
<i>Mahmadazizov Eldorjon Marifjon o'g'li</i>	
TIJORAT BANKLARINING KREDIT SIYOSATI ORQALI KREDIT RISKLARNI BOSHQARISH.....	1187
<i>Anvarov Asliddin Nabijon o'g'li</i>	
DAVLAT BUDJETI MABLAG'LARIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA MOLIVAVIY NAZORATNING AHAMIYATI	1191
<i>Temirov Muradjon Najmitdinovich</i>	
EGILUVCHI TEMIR-BETON ELEMENTLARNING KUCHLANGANLIK-DEFORMATSIYALANUVCHANLIK HOLATIDA BETON DEFORMATSIYASINI HISOBGA OLISH	1195
<i>Xolmirzaev Sattar Abdujabbarovich</i>	
АНАЛИЗ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ АО «УЗБЕКНЕФТЕГАЗ» ПО ВНЕДРЕНИЮ МСФО 15 НА КОНТРАКТЫ С ПОКУПАТЕЛЯМИ	1201
<i>Тошпулатова Мунисабону Иброхим кизи</i>	
BUXORO VILOYATI AGROSANOAT SOHASIDA INNOVATSION MARKETINGNING JORIY ETISH HOLATI, HUDUDIY XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	1209
<i>Tuksanov Ilxomjon Ismatovich</i>	
TIJORAT BANKLARI KREDITLASH AMALIYOTINI SUG'URTA XIZMATLARI ORQALI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	1216
<i>Yusupov Ruslan Muxtarovich</i>	
BANK SEKTORI RIVOJLANISHIDA MARKETING INSTRUMENTLARIDAN FOYDALANISH.....	1223
<i>Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich</i>	
TURIZM BOSHQARUVIDA RAQAMLI TIZIMLARI VA ULARNING AMALIYOTDA TADBIQ ETISHDA XORIY TAJRIBASI	1228
<i>Najmiddinov Sulton Nurali o'g'li</i>	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MILLIY VALYUTADA JALB QILINGAN DEPOZITLARNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	1232
<i>Melikov Otabek Maxmadaminovich</i>	
NAVOIY VILOYATI AGRAR STRUKTURASINING IQTISODIY TAVSIFI	1237
<i>Xamrokulov Sindor Qahramonovich</i>	
FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF YOUTH ENTREPRENEURSHIP IN THE EDUCATION SECTOR.....	1241
<i>Alieva Elnara Ametovna</i>	
FANLAR INTEGRATSIYASI ASOSIDA O'QITISHNING NAZARIY-MEZONLARI.....	1250
<i>Shoximardanova Niginabonu Shavkatovna</i>	
ГРАФОАНАЛИТИЧЕСКИЙ РАСЧЁТ И ГЕОМЕТРИЧЕСКИЙ СИНТЕЗ СИНХРОНИЗАТОРА В БИЦИКЛОВОМ ПЛАНЕТАРНОМ МЕХАНИЗМЕ С РЕВЕРСИРУЮЩИМИСЯ САТЕЛЛИТАМИ.....	1253
<i>Алимов Бахтияр Милибаевич, Абдукайимов Ботиржон Ниязкулович</i>	
HUDUDLARNING INVESTITSION SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH ZARURATI VA USTUVOR YO'NALISHLARI	1258
<i>O'razaliyev Javlonbek O'rinboevich</i>	
BANK MAHSULOTLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	1264
<i>Xujamuratov Abbos Mardonovich</i>	

ISLON BANK MAHSULOTLARINI JORIY ETISH METODOLOGIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1270
<i>Voxidov Oybek Roziqovich</i>	
SUG'URTA BOZORIDA INVESTITSION FAOLIYATNI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	1275
<i>Fayziyev Oybek Raximovich</i>	
DETERMINANTS OF WAGES IN THE MODERN LABOUR MARKET: A LITERATURE REVIEW.....	1279
<i>Zakhidov Azizbek Rustamovich</i>	
ЦИФРОВЫЕ ПРОЕКТЫ И ИННОВАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ В ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ ОТРАСЛИ.....	1288
<i>Каракулов Фарход Зайпудинович</i>	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQRISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING METODOLOGIK JIHATLARI	1294
<i>Achilov Ilmurad Nematovich</i>	
OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA TALABALARNING AKADEMIK XAVFLARINI BOSHQARISHDA SUG'URTA MEXANIZMLARINI JORIY ETISH.....	1299
<i>G'aniyev G'olibjon Abdiraxmanovich</i>	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA MERCHANDAYZING STANDARTLARINI QO'LLASH MEXANIZMINI ISHLAB CHIQRISH MASALALARI.....	1305
<i>Safarov Baxtiyor Djurakulovich</i>	
TO'QIMACHILIK KORXONALARI B2B BOZORIDA MARKETING STRATEGIYALARINING INNOVATSION TAHLILI	1314
<i>Sapayeva Nilufar Kadambayevna</i>	
FRANSUZ TILIDA FONO-GRAFOSTILISTIK VOSITALAR: TIPOLOGIYA VA KLASSIFIKATSIYA	1319
<i>Islomov Dilshod Shomurodovich</i>	
PRACTICAL ASPECTS OF SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN MAHALLAS	1324
<i>Gafurov Ubaydullo Vakhobovich</i>	
GUDVILL VA XARIDDAN KELGAN FOYDANI MHXS ASOSIDA BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISHNING ILMIY-AMALIY MASALALARI.....	1329
<i>Abdurasulov Jamshidbek Axmad ug'li</i>	
BANKLARDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINI AMALGA OSHIRISH SAMARADORLIGI.....	1336
<i>Xabibulloxoji Muhammadsolih Alisher o'g'li</i>	
MARKETING AS A DECISIVE ELEMENT IN THE SUCCESSFUL INTRODUCTION OF INNOVATIVE PRODUCTS TO THE MARKET.....	1343
<i>Davlyatova Gulnara</i>	
KORXONALARDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA MARKETING KOMMUNIKATSIYA STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	1348
<i>Akramov Toxir Abdiraxmanovich</i>	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA MARKETING VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY TAMOIYILLARI	1353
<i>Djurayev Bekzod Bekmatovich</i>	
"O'ZBEKNEFTGAZ" AJNING IQTISODIY BARQARORLIGI VA FAOLIYATINING RIVOJLANISHI	1359
<i>Salomova Sarvinoz Salimovna</i>	

BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOYILLARI VA CHIQUINDISIZ ISHLAB CHIQUARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1364
<i>Kurbanova Dildora Abduraxmanovna</i>	
ENERGIYA TEJAMKOR TEXNOLOGIYALAR VA QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY VA EKOLOGIK SAMARADORLIGI.....	1370
<i>Kurbanova Dildora Abduraxmanovna</i>	
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTR VA MAISHIY TEXNIKA ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONALARDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	1377
<i>Sonaev Sanjar Nurmatovich</i>	
MAJBURIYATLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHDA HISOB SIYOSATINING AMALIY AHAMIYATI.....	1382
<i>Uzoqova Feruza Baraka qizi</i>	
IJTIMOIIY-IQTISODIY BARQARORLIK VA “OVERTURIZM” OMILLARI KONTEKSTIDA HUDUDIIY TURISTIK DESTINATSIYALAR ISTIQBOLLARINI BAHOLASH.....	1387
<i>Isrofilov Firdavs Ibrohim o‘g‘li</i>	
RAQAMLI KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA GRAFIK DASTURLAR ROLI.....	1394
<i>Axmatova Asila Akmaljon qizi</i>	
BOSHQARUV HISOBIDA BUDJETLASHTIRISH VA UNGA OID YONDASHUVLAR.....	1397
<i>B.Yu.Maxsudov</i>	
KICHIK VA O‘RTA KORXONALARNING HAYOT BOSQICHLARI TAHLILI ASOSIDA AUDIT O‘TKAZISH USLUBIYOTINING USTUNLIK VA KAMCHILIKLARI.....	1402
<i>Muydinov Erkin Jamaldinovich</i>	
TURIZM SOHASINI INVESTITSIYALASHDA INNOVATSION FAOLIYATNI DAVLAT TOMONIDAN QO‘LLAB-QUVVATLASHNING MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1408
<i>Temurbek Olimovich Mamayunusov</i>	
ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЕ И РЕОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ДВИЖЕНИЯ ТЕКУЧИХ СРЕД С УЧЁТОМ УСКОРЕНИЯ ДЕФОРМАЦИИ.....	1415
<i>Мирзоев Акмал Ахадович, Ахмадов Илхом Актамович</i>	
O‘ZBEKISTON YAIMINING UZOQ MUDDATLI RIVOJLANISHIDA INVESTITSIYALAR, AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI (AKT) VA TASHQI SAVDONING TA‘SIRI: KOINTEGRATSIYA TAHLILI.....	1423
<i>Sobirov Yo‘ldoshboy Ro‘zimboevich</i>	
РАЗРАБОТКА КЛАССИФИКАЦИОННОЙ СХЕМЫ КОМПОНЕНТОВ КЕРАМИЧЕСКИХ ФЛЮСОВ И МАТЕМАТИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ ФОРМИРОВАНИЯ ХИМИЧЕСКОГО СОСТАВА МЕТАЛЛА ШВА ПРИ АВТОМАТИЧЕСКОЙ ДУГОВОЙ СВАРКЕ.....	1431
<i>Эрматов Зиядулла Досматович</i>	
OLIIY TA‘LIM MUASSASALARIDA XALQARO BOSHQARUVNI JORIY ETISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1437
<i>Raxmatillayev Sarvarbek Botirjonovich</i>	
INTERNATIONALIZATION AS A TOOL FOR INSTITUTIONAL DEVELOPMENT IN EMERGING HIGHER EDUCATION SYSTEMS.....	1442
<i>Yunusova Shirin Adxamovna</i>	
NEFT-GAZ SANOATINING GLOBAL ENERGETIKA BOZORIDAGI STRATEGIK VA IQTISODIY ROLI.....	1448
<i>Salomova Sarvinoz Salimovna</i>	

BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI TASHKIL QILISHNING XUSUSIYATLARI	1453
<i>Saidakbarov Xusniddin Abdusalomovich</i>	
INVESTITSION FAOLLIKNI TA'MINLASHDA MOLIYA-KREDIT MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1458
<i>Madaminov In'omjon Ozodovich</i>	
MARKETING STRATEGIYASI YORDAMIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	1465
<i>Isakova Naima Ikromjonovna</i>	
INNOVATIVE FINANCIAL MECHANISMS FOR FINANCING RENEWABLE ENERGY AND GREEN ECONOMY PROJECTS: AN ECONOMIC PERSPECTIVE	1469
<i>F. Nishonov</i>	
DDOS HUJUMLARINI ANIQLASH USULLARI	1474
<i>Mardiyev Ulugbek Rasulovich</i>	
O'ZBEKISTONGA TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALAR OQIMINING STATISTIK TAHLILI	1479
<i>Qosimjonov G'ulomjon Qosimovich</i>	
XORIJIY MAMLAKATLARDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH TAJRIBASI VA UNI BOSHQARISH SAMARADORLIGI	1483
<i>Misirov Iskandar Abduvaliyevich</i>	
TIJORAT BANKLARIDA STRATEGIK MENEJMENT SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARI	1489
<i>Jamolov Alovuddin Jaloliddin o'g'li</i>	
ZAMONAVIY SHAROITDA TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY RESURSLARINI BOSHQARISH ZARURLIGI VA UNING BANK FAOLIYATIDA TUTGAN O'RNI	1494
<i>Raxmatov Xasan Utkirovich</i>	
EKOLOGIK MONITORING TIZIMLARINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA EVOLYUTSIYASI	1504
<i>Homidov Hamdam Hasanovich</i>	
MEVA-SABZAVOTNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA ICHKI AUDITNING RESURLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: MEHNAT, MODDIY VA MOLIYAVIY RESURLAR KESIMIDA ICHKI AUDIT AHAMIYATI	1509
<i>Rahmatullayev Mirjalol Xatam o'g'li</i>	

MEVA-SABZAVOTNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA ICHKI AUDITNING RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: MEHNAT, MODDIY VA MOLIYAVIY RESURSLAR KESIMIDA ICHKI AUDIT AHAMIYATI

Rahmatullayev Mirjalol Xatam o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Mustaqil izlanuvchisi

e-mail: raxmatullayevmirjalol0787@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada meva-sabzavotni qayta ishlash korxonalarida ichki auditning nazariy va amaliy jihatlari, xususan, mehnat, moddiy va moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishdagi o'rni tadqiq etilgan. Tadqiqotda ichki auditning mustaqilligi, jarayon-markazli va riskga asoslangan yondashuvi ishlab chiqarish jarayonlarining o'ziga xos xususiyatlari — mavsumiylik, tez buziluvchan xomashyo, sovuqlik zanjiri, laboratoriya sifat ko'rsatkichlari hamda normativ yo'qotishlar bilan o'zaro bog'liqlikda tahlil qilingan. Ichki auditning mehnat unumdorligi, materiallar harakati va pul oqimlari ustidan nazoratni kuchaytirish orqali tannarx hisobining ishonchligini ta'minlash, chiqish koeffitsiyenti va OEE ko'rsatkichlarini yaxshilash, shuningdek, boshqaruv qarorlarini dalillarga asoslangan holda qabul qilishdagi ahamiyati asoslab berilgan. Maqolada ichki audit ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi muhim operatsion boshqaruv vositasi sifatida talqin etiladi.

Kalit so'zlar: ichki audit, meva-sabzavotni qayta ishlash, mehnat resurslari auditi, moddiy resurslar auditi, moliyaviy resurslar auditi, riskga asoslangan yondashuv, jarayon-markazli audit, tannarx, chiqish koeffitsiyenti, OEE, auditorlik dalillari.

Abstract. This article examines the theoretical and practical aspects of internal audit in fruit and vegetable processing enterprises, particularly its role in improving the efficiency of labor, material, and financial resource utilization. The study analyzes the independence of internal audit and its process-oriented and risk-based approaches in relation to the specific characteristics of production processes, including seasonality, perishable raw materials, cold chain requirements, laboratory quality indicators, and regulatory losses. The importance of internal audit in ensuring cost reliability by strengthening control over labor productivity, material flows, and cash movements, improving output coefficients and Overall Equipment Effectiveness (OEE), and supporting evidence-based management decision-making is substantiated. The article interprets internal audit as an essential operational management tool that demonstrates practical significance in enhancing production efficiency.

Keywords: internal audit, fruit and vegetable processing, labor audit, material audit, financial audit, risk-based approach, process-oriented audit, cost, output coefficient, OEE, audit evidence.

Аннотация. В данной статье рассмотрены теоретические и практические аспекты внутреннего аудита на предприятиях по переработке фруктов и овощей, в частности его роль в повышении эффективности использования трудовых, материальных и финансовых ресурсов. В исследовании проанализированы независимость внутреннего аудита, а также процессно-ориентированный и риск-ориентированный подходы с учетом специфики производственных процессов — сезонности, скоропортящегося сырья, холодной цепи, лабораторных показателей качества и нормативных потерь. Обоснована значимость внутреннего аудита в обеспечении достоверности себестоимости посредством усиления контроля за производительностью труда, движением материалов и денежными потоками, повышения коэффициента выхода продукции и показателей общей эффективности оборудования (ОЕЕ), а также принятия управленческих решений на основе объективных данных. В статье внутренний аудит рассматривается как эффективный инструмент оперативного управления, способствующий повышению производственной эффективности.

Ключевые слова: внутренний аудит, переработка фруктов и овощей, аудит трудовых ресурсов, аудит материальных ресурсов, аудит финансовых ресурсов, риск-ориентированный подход, процессно-ориентированный аудит, себестоимость, коэффициент выхода продукции, ОЕЕ, аудиторские доказательства.

KIRISH

Mehnat resurslari auditini amalga oshirish jarayonida auditor tomonidan ish vaqti tabeli, smena grafiklari, vazifalar taqsimoti hujjatlari, ko'p funksiyali malaka ro'yxatlari, mehnatni muhofaza qilishga oid hujjatlar hamda o'qitish va sertifikatlash dalillari tizimli ravishda o'rganiladi. Shuningdek, ustama va akkord to'lovlarining asoslanganligi auditorlik sinovlari orqali tekshiriladi, ishlab chiqarishdagi to'xtashlar vaqti kodlari, texnik xizmat ko'rsatish yozuvlari hamda ishlab chiqarishga tayyorgarlik protokollari tahlil qilinadi. Mehnat unumdorligini ifodalovchi asosiy ko'rsatkichlar, jumladan, ish-soat/kg yoki ish-soat/litr, o'rtacha ishlab chiqarish seriyasi, o'tish vaqti hamda uskunalaridan foydalanishning umumiy samaradorligi (OEE) muntazam ravishda monitoring qilinib, me'yorlardan chetlanishlar aniqlanganda ularni bartaraf etish bo'yicha tezkor boshqaruv choralarini ishlab chiqish imkonini beradi.

G.T. Sharipovaning ta'kidlashicha, "ichki nazoratning markaziy organlari joriy operatsiyalarni boshqaruvchi tuzilmalardan mustaqil faoliyat yuritib, korxonada boshqaruv ierarxiyasining eng yuqori darajasida joylashadi. Ularning faoliyati korxonaning barcha funksional yo'nalishlarini, shu jumladan risklarni boshqarish jarayonlarini ham qamrab oladi". Ushbu yondashuv ichki audit tizimining strategik ahamiyatini va uning korxonada boshqaruvidagi muhim o'rnini asoslab beradi.

Shu nuqtai nazardan, "buxgalteriya hisobi ishchilarning ishlab chiqarish me'yorlariga rioya etilishi, ish vaqtidan oqilona foydalanilishi va ish haqi jamg'armasidan maqsadli foydalanilishi ustidan nazoratni ta'minlaydi" degan metodik tamoyil mehnat resurslari auditida muhim nazariy va amaliy asos vazifasini bajaradi. Mazkur tamoyil auditorlik dalillar bazasini shakllantirishda asosiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Bundan tashqari, hujjatlashtirish intizomi ichki audit samaradorligini ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Xususan, dalolatnomalar, smenalik topshiriqlar, brigada qaydnomalari, ichki buyurtma varaqalari hamda "to'xtashlar reyestri" kabi hujjatlar auditorlik tekshiruvining ishonchli axborot manbai sifatida xizmat qiladi. Shu bilan birga, moddiy rag'batlantirish va bonus tizimlarining mehnat unumdorligi ko'rsatkichlari bilan o'zaro bog'liqligi analitik auditorlik dalillari asosida baholanadi. Bu esa ichki auditning mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish, ishlab chiqarish natijalarining ishonchligini ta'minlash hamda boshqaruv qarorlarini ilmiy asoslangan holda qabul qilishdagi muhim rolini yanada kuchaytiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Meva-sabzavot mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida hisob va audit tizimini rivojlantirish masalalari iqtisodiy adabiyotlarda uzoq yillardan buyon izchil tadqiq etib kelinmoqda. Ushbu yo'nalishda fundamental ilmiy ishlardan biri sifatida "Организация и методика аудита производственного цикла по переработке плодоовощной продукции в потребительской кооперации" nomli dissertatsiya tadqiqotini alohida ta'kidlash lozim. Mazkur tadqiqotda iste'mol kooperatsiyasi tizimida meva-sabzavot mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarining ishlab chiqarish siklini audit qilishning tashkiliy va metodik jihatlari, audit bosqichlari, auditorlik dalillarini confirm qilish hamda audit natijalarini umumlashtirish mexanizmlari tizimli ravishda yoritilgan. Muallif tomonidan ishlab chiqarish xarajatlari, yarim tayyor va tayyor mahsulotlarning shakllanish jarayonlari audit nuqtayi nazaridan chuqur tahlil qilinib, ichki auditning ishlab chiqarish samaradorligini oshirishdagi roli asoslab berilgan.

Meva-sabzavot mahsulotlarini qayta ishlash jarayonida xarajatlar hisobi va hujjatlashtirishning metodik asoslari "Методика документального оформления и учета затрат по переработке плодоовощной продукции" nomli ilmiy maqolada keng o'rganilgan. Tadqiqot mualliflari xarajatlarning to'g'ri va o'z vaqtida hujjatlashtirilishi, ularning buxgalteriya hisobida haqqoniy aks ettirilishi mahsulot tannarxini ishonchli aniqlashning muhim sharti ekanligini ta'kidlaydilar. Shuningdek, tadqiqotda birlamchi hisob hujjatlari tizimi, ularning axborot imkoniyatlari hamda amaliyotda uchraydigan metodik muammolar tahlil qilinib, ularni takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Agrosanoat majmualarida yetishtirish va dastlabki qayta ishlash xarajatlari hisobga olish hamda tannarxni kalkulyatsiya qilish masalalari "Совершенствование учета и калькулирования себестоимости выращивания и первичной переработки плодов и винограда" nomli ilmiy ishda chuqur tadqiq etilgan. Ushbu tadqiqotda biologik aktivlar, xomashyo tayyorlash, qayta ishlash xarajatlari hisobga olish va mahsulot tannarxini aniqlashning zamonaviy yondashuvlari ishlab chiqilgan. Muallif tomonidan taklif etilgan metodik yondashuvlar qayta ishlash korxonalarida tannarxni boshqarish va audit qilish jarayonlarini takomillashtirishda muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Meva-sabzavot mahsulotlarini sanoat usulida qayta ishlash sexlarida ishlab chiqarish hisobini tashkil etish masalalari "Производственный учет плодоовощной продукции в цехах промышленной переработки" nomli ilmiy maqolada yoritilgan. Mazkur tadqiqotda ishlab chiqarish xarajatlari mas'uliyat markazlari kesimida hisobga olish, resurslardan foydalanish samaradorligini baholash hamda ushbu ma'lumotlardan boshqaruv

qarorlarini qabul qilishda foydalanish imkoniyatlari asoslab berilgan. Mualliflar ishlab chiqarish hisobining to'g'ri tashkil etilishi ichki audit samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish samaradorligini nazorat qilishda muhim ahamiyat kasb etishini ta'kidlaydilar.

Meva-sabzavot mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida boshqaruv hisobi tizimini rivojlantirish masalalari "Совершенство управления управленческого учета на предприятиях плодоовощной перерабатывающей отрасли" nomli ilmiy ishda chuqur tahlil qilingan. Mazkur tadqiqotda boshqaruv hisobi elementlarini joriy etish, xarajat va natijalarni mas'uliyat markazlari kesimida tahlil qilish, ichki nazorat va audit tizimi bilan integratsiyalash orqali boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari ishlab chiqilgan. Muallifning fikricha, boshqaruv hisobi va ichki audit tizimining uyg'unligi korxonalarda resurslardan samarali foydalanish, tannarxni optimallashtirish hamda moliyaviy natijalarni yaxshilashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, yuqoridagi ilmiy tadqiqotlar meva-sabzavot mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida ichki audit, ishlab chiqarish hisobi va boshqaruv nazoratini tashkil etishning nazariy va metodik asoslarini shakllantirishga muhim hissa qo'shgan. Shu bilan birga, zamonaviy ishlab chiqarish sharoitida ichki auditni riskga asoslangan va jarayon-markazli yondashuv asosida takomillashtirish, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish hamda boshqaruv qarorlarini dalillarga asoslangan holda qabul qilish masalalari ushbu tadqiqotning dolzarbligini yanada oshiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot metodologiyasi ichki auditni ishlab chiqarish jarayonlari va resurslardan foydalanish samaradorligi bilan integratsiyalashgan holda o'rganishga asoslangan. Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy usullar qo'llanildi:

Tizimli va funksional tahlil – ichki audit, ichki nazorat va boshqaruv qarorlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlashda;

Jarayon-markazli yondashuv – mehnat, moddiy va moliyaviy resurslar harakatini ishlab chiqarish bosqichlari kesimida baholashda;

Riskga asoslangan audit yondashuvi – tug'ma, nazorat va aniqlamaslik risklarini identifikatsiya qilish hamda ularni ustuvorlik darajasi bo'yicha baholashda;

Hujjatli va dalillarga tayangan tekshiruv usullari – ish vaqti tabeli, smena grafigi, qabul-topshirish dalolatnomalari, laboratoriya protokollari (BRIX, pH, quruq modda), ishlab chiqarish va ombor jurnallari, qayta ishlash dalolatnomalari hamda moliyaviy hisob registrlarini tahlil qilishda;

Analitik va taqqoslama tahlil – reja va amaldagi ko'rsatkichlar o'rtasidagi tafovutlarni, mehnat unumdorligi (ish-soat/kg), chiqish koeffitsiyenti, OEE, tannarx dispersiyasi hamda marja ko'rsatkichlarini baholashda;

Normativ (standard-cost) va kalkulyatsion yondashuv – normal va ortiqcha yo'qotishlarni ajratish, xarajatlarni ularning shakllanish omillari asosida taqsimlash hamda mahsulot tannarxining ishonchligini oshirishda.

TAHLIL VA NATIJALAR

Audit natijalari boshqaruv qarorlariga bevosita "signal" bo'lib xizmat qiladi: qaysi uchastkalarda ko'p mahoratlikni kengaytirish, qaysi smenada to'xtashlar ko'p, qaysi texnologik bosqichda o'tish vaqti cho'zilayotganini aniq ko'rsatadi. Bu esa ishchilarni joy-joyiga oqilona taqsimlash, smena tarkibini qayta ko'rish, profilaktik xizmat intervalini qisqartirish, energiya va issiqlik yo'qotishlarini kamaytirish orqali mehnat birligi tannarxini pasaytiradi. Ichki audit metodikasi aniq bo'lsa, tekshiruvlar ham samaraliroq bo'ladi: "Ichki auditni o'tkazish vaqtini qisqartirishning eng samarali yo'llaridan biri - aniq metodikani ishlab chiqishdir"¹. Shu yondashuv mehnat resurslari bo'yicha nazorat va baholashni izchil standartlashtiradi, tuzatish harakatlari rejasini (mas'ullar, muddatlar, kutilayotgan KPI) aniq belgilaydi hamda qayta tekshiruvlar siklini soddalashtiradi.

Mehnat resurslari auditi natijalarini moliyaviy intizom bilan bog'lash tarmoq uchun muhim ustunlik beradi. Ish haqi, ustamalar va ijtimoiy to'lovlarning hisobga olinishi to'g'ri tasniflanganida, tannarx ko'rsatkichining ishonchligi oshadi; bu esa marjani himoya qiladi va byudjet-fakt intizomini mustahkamlaydi. "Xarajatlarni hisobga olish va kalkulyatsiyasini takomillashtirish ishlab chiqarish xarajatlari ustidan nazoratni kuchaytiradi va tannarx ko'rsatkichining ishonchligini oshiradi"² degan ilmiy xulosa mehnat sarflari uchun ham to'liq amal qiladi. Boshqaruv nuqtayi nazaridan mehnat xarajatlarini to'g'ri tasniflash va drayverlar (soat, kilogramm, mashina-soat) asosida taqsimlash jarayonli kalkulyatsiya izchilligini ta'minlaydi; xarajatlar klassifikatsiyasini tanlash ko'plab omillarga bog'liq ekanini esda tutish lozim - ishlab chiqarish texnologiyasi, seriya hajmi va

1 Шарипова Г.Т. Организация и методика аудита производственного цикла по переработке плодоовощной продукции в потребительской кооперации: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский университет потребительской кооперации, 2000. – 170 с.

2 Тостоган П.Г. Совершенствование учета и калькулирования себестоимости выращивания и первичной переработки плодов и винограда в агропромышленных объединениях: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский финансовый институт, 1984. – 180 с.

uchastka xususiyatlari bu tanlovni belgilaydi. Yakunda mehnat auditi natijasida chiqish koeffitsiyenti va OEE oshadi, o'tish vaqtlarining dispersiyasi torayadi, ish vaqti yo'qotishlari va brak ulushi qisqaradi; bu esa zaxira aylanishini tezlashtirib, pul oqimlarini silliqilaydi va korxonaning barqaror foydaliligini oshiradi.

Moddiy resurslar auditi xomashyo, yordamchi materiallar, qadoqlash, yoqilg'i-energiya, ehtiyot qismlar va tayyor mahsulot zaxiralari ustidan hujjatlar va fizik oqimlar kesimida izchil tekshiruvdir. Auditning markaziy vazifasi - kiritimdan ishlab chiqarishgacha, u yerdan esa ombor va realizatsiyagacha bo'lgan bosqichlarda har bir harakatni birlamchi hujjatlar bilan tasdiqlash, mulk huquqi, to'liqlik, baholash, tasniflash, vaqtida tan olish hamda izlanishni (lot-partiya) dalillar bilan bog'lashdir. "Har bir xo'jalik operatsiyasi birlamchi buxgalteriya hujjati bilan tasdiqlanishi shart; bunday hujjat yuridik kuchga ega bo'lib, mas'ul ijrochi tomonidan tuziladi"³. Moddiy oqimlar bo'yicha audit dasturi qabul-topshirish dalolatnomalari, laboratoriya (BRIX, kislotalilik, quruq modda) bayonnomalari, harorat-namlik jurnallari, texnologik kartalar, ishlab chiqarish jurnallari, ombor hisobi va partiya pasportlarini ko'ndalang tekshirishga tayanadi. "Zaxiralar va tugallanmagan ishlab chiqarish tekshiruvi tashqi auditning eng muhim qismi bo'lib, u daromadlar hisobotiga ham, balansdagi likvidlik ko'rsatkichlariga ham bevosita ta'sir qiladi"⁴.

Audit hujjatlashtirish intizomidan boshlanadi: qabul qilingan xomashyo va yordamchi materiallar haqiqiy miqdor va sifat bo'yicha kiritim qilinadi, ishlab chiqarish jurnali esa operatsiya sodir bo'lgan kunda to'ldiriladi. "Moddiy boyliklar va chiqindilar harakati bo'yicha operatsiyalarni hujjatlashtirish va ularni o'z vaqtida hisobga olish tekshiriladi; qabul qilish, kiritim, chiqim, qadoqlash, chiqindilarni hisobdan chiqarish hamda normativ sarf bo'yicha nazorat o'tkaziladi"⁵. Shuningdek, birlamchi qayta ishlash dalolatnomasi buxgalteriya yozuvlari uchun asos bo'lib xizmat qiladi: "Qayta ishlash akti yordamchi materiallar, taralar va chiqindilarni hisobdan chiqarish hamda tayyor mahsulotni kiritim qilish uchun asos bo'ladi"⁶.

Moddiy resurslar auditi normativ yo'qotishlar va brakka doir hujjatlar ketma-ketligini alohida tekshiradi. "Saqlash davrida tabiiy kamayish me'yorlari fermentatsiya tugagach hisoblanadi; qayta ishlangan sabzavot va mevalar bo'yicha me'yorlar dastlabki massaga nisbatan tasdiqlanadi"⁷. "Yo'qotishlarni xarajatlarga o'tkazishda inventarizatsiya dalolatnomasi, me'yor doirasidagi hisob-kitob va rahbarning buyrug'i mavjud bo'lishi shart"⁸. Brak bo'yicha aktlar, qayta ishlashdagi qo'shimcha xarajatlar va qaytarib olinadigan chiqindilar qiymati aynan shu dalillarga tayangan holda e'tirof etiladi. Shu bilan birga, "xarajatlarni qanday guruhlash va tasniflashni tanlash ko'plab omillarga bog'liq"⁹, ya'ni texnologik bosqichlar, seriya hajmi, mavsumiylik va nomenklatura audit testlarini moslashtirishni talab qiladi.

Audit natijalarini hisob va kalkulyatsiya bilan bog'lash korxonaga uchun ikki tomonlama foyda beradi: nazorat kuchayadi va tannarx ishonchligi ortadi. "Ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va kalkulyatsiyasini takomillashtirish, nazoratni kuchaytiradi va tannarx ko'rsatkichining ishonchligini oshiradi"¹⁰. Shu bois auditor materiallar harakatini hisob yozuvlarida ham izchil tekshiradi, qayta ishlash akti tuzilmaguncha xomashyo qiymatini xarajatlarga kiritmaslik, yordamchi materiallarni haqiqiy qiymatda aks ettirish, qayta ishlashdan qaytgan qiymatli chiqindilarni chegirish tartibini baholaydi. "Qayta ishlash xarajatlarning analitik hisobi mahsulot turlari va maqola nomenklaturasi bo'yicha yuritiladi; birlik tannarx oddiy usulda hisoblanadi"¹¹. Bundan tashqari, normativ (standard-cost) yondashuvi jarayonni operativ boshqarishga imkon beradi: "Normativ usul qo'llanganda fakt tannarx to'g'risidagi ma'lumotni istalgan paytda olish mumkin, bu esa og'ishlarni o'z vaqtida aniqlash va sabablarini o'rganishga xizmat qiladi"¹².

3 Трофимова А.Н., Рощина Е.В. Методика документального оформления и учета затрат по переработке плодоовощной продукции // Вестник Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации. – 2013. – С. 1–10. URL: <https://core.ac.uk/display/73978637>

4 Шарипова Г.Т. Организация и методика аудита производственного цикла по переработке плодоовощной продукции в потребительской кооперации: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский университет потребительской кооперации, 2000. – 170 с.

5 Дворецкая Ю. А., Горло В. И. Производственный учет плодоовощной продукции в цехах промышленной переработки // Управленческий учет. – 2023. – №. 11. – С. 380-385.

6 Трофимова А.Н., Рощина Е.В. Методика документального оформления и учета затрат по переработке плодоовощной продукции // Вестник Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации. – 2013. – С. 1–10. URL: <https://core.ac.uk/display/73978637>

7 Трофимова А.Н., Рощина Е.В. Методика документального оформления и учета затрат по переработке плодоовощной продукции // Вестник Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации. – 2013. – С. 1–10. URL: <https://core.ac.uk/display/73978637>

8 Шарипова Г.Т. Организация и методика аудита производственного цикла по переработке плодоовощной продукции в потребительской кооперации: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский университет потребительской кооперации, 2000. – 170 с.

9 Власова Н.С. Совершенствование управленческого учета на предприятиях плодоовощной перерабатывающей отрасли (на примере предприятий Краснодарского края) : автореф. дис. ... к.э.н. - Краснодар, 2008. - 32 с.

10 Тостоган П.Г. Совершенствование учета и калькулирования себестоимости выращивания и первичной переработки плодов и винограда в агропромышленных объединениях: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский финансовый институт, 1984. – 180 с.

11 Трофимова А.Н., Рощина Е.В. Методика документального оформления и учета затрат по переработке плодоовощной продукции // Вестник Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации. – 2013. – С. 1–10. <https://core.ac.uk/display/73978637>

12 Шарипова Г.Т. Организация и методика аудита производственного цикла по переработке плодоовощной продукции в потребительской кооперации: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский университет потребительской кооперации, 2000. – 170 с.

Quyidagi 1-jadval moddiy resurslar auditi bo'yicha obyektlar, dalillar, testlar va kutiladigan boshqaruv natijalarini jamlaydi.

1-jadval. Moddiy resurslar auditi bo'yicha obyektlar, dalillar, testlar va boshqaruv natijalari¹³

Audit bosqichi	Asosiy hujjatlar (dalillar)	Asosiy testlar	Me'yor/yozuvi	Kutiladigan natija/KPI
Qabul va sifat nazorati	Qabul-topshirish dalolatnomasi, partiya pasporti, laboratoriya protokoli (BRIX, kislotalilik), ishlab chiqarish jurnali	Hujjat-fakt mosligi; sifat balli; izlanish (lot - zaxira)	Qayta ishlash akti tuzilmaguncha xomashyo xarajatlarga kiritilmaydi	Chiqish koeffitsiyenti, reklamatsiya kamayishi
Ombor va zaxiralar	Ombor qoldiq daftari, harorat-namlik jurnali, inventarizatsiya bayonnomalari	Inventarizatsiya; FIFO/partiya tekshiruvi; WIP baholash	Zaxira/WIP tekshiruvi tashqi auditning asosiy qismi	Zaxira aylanishi, likvidlik ko'rsatkichlari
Yo'qotishlar va brak	Fermentatsiya va saqlash bo'yicha me'yorlar, brak akti	Tabiiy kamayish hisob-kitobi; brakka doir yozuvlar; "kontrolli ishga tushirish"	Me'yor doirasida hisob-kitob va buyruq talab etiladi	Tannarx dispersiyasi torayishi
Kalkulyatsiya va tahlil	Analitik hisob registrlari, kalkulyatsiya varaqalari	Oddiy usulda birlik tannarx; og'ishlar tahlili; standard-cost	Analitik hisob mahsulot va maqola bo'yicha	Marja barqarorligi, ichki rezervlar aniqlanishi

Audit songgida moddiy resurslar auditi hujjatlashtirish intizomi, normativ-me'yoriy hisob va izlanish orqali xomashyo va materiallar oqimini shaffoflashtiradi. "Xomashyo va materiallar sarfi, tabiiy yo'qotish me'yorlari, chiqindilarni hisobga olish hamda tayyor mahsulotni o'z vaqtida kirim qilish ustidan nazorat - qayta ishlash jarayonining samaradorligi va rentabelligini ta'minlaydi"¹⁴. Shu izchillik tannarxni ishonchli hisoblash, yo'qotishlarni me'yordan oshirmaslik va sifatni barqarorlashtirish orqali korxonaning foydaliligini yaxshilaydi.

Moliyaviy resurslar auditi meva-sabzavotni qayta ishlash korxonalarida xarid-to'lov zanjiri, byudjet-chiqim intizomi, debitor va kreditor majburiyatlari, narx formulalari, bonus-jarima hisoblari, avans va akkreditivlar, subsidiyalar va foiz kompensatsiyalaridan foydalanishning qonuniyligi hamda maqsadlilikini dalillar asosida tekshiradi. Maqsad - pul oqimlari va moliyaviy natijalar ustidan ishonchli nazorat o'rnatish, shartnomaviy bandlar va laborator ko'rsatkichlarga bog'langan narx tuzatmalarining o'z vaqtida va to'liq aks etishini ta'minlash, shuningdek, daromadni tan olishda huquqiy nuqtalarni (yetkazib berish shartlari, bojxona va sertifikatlash talablari) aniq hujjatlashtirishdir. Moliyaviy audit rejalashtirilayotganda mavsumiylik va fenologik "to'liqlar" bilan bog'liq likvidlik bosimlari, xomashyo uchun oldindan to'lov va hosil-oldi moliyalashuvining roli, eksportdagi valyuta xavflari ham inobatga olinadi. Shu yondashuv korxonada qiymat zanjiridagi har bir moliyaviy oqimni fizik oqimlar (partiya pasporti, qabul-topshirish dalolatnomasi, BRIX va kislotalilik bo'yicha laborator protokollar) bilan "birma-bir mos" qilishga imkon beradi. "Audit - dalillarga tayangan mustaqil baholash bo'lib, ishlab chiqarish sikli va hujjatlashtirishning ishonchlilikini tekshiradi"¹⁵.

Moliyaviy resurslar auditing markazida byudjet-fakt taqqoslari va pul oqimlari prognozi turadi. Auditor xarid narxini shakllantirish formulalarini (sifat balliga bog'langan bonus va chegirmalar), akkreditiv va kafolat xatlari bo'yicha to'lovlarning vaqtida va to'liq bajarilishini, avanslarning qoplash tartibini, eksport tushumining hisobga olinishi va qaytarish/reklamatsiya zaxiralari bilan bog'liqligini sinovdan o'tkazadi. Daromadni tan olishda yetkazib berish shartlari bo'yicha risk va foydaning o'tishi, bojxona rasmiylashtiruvi va fitosanitariya sertifikatlari - hammasi huquqiy asos bo'lib xizmat qiladi; shu nuqtalarda keskin xatoliklar ko'pincha aylanish kapitali siklini cho'zadi va foiz xarajatlarini oshiradi. Shuning uchun auditor nafaqat hujjatlar butligini, balki jarayonlarning iqtisodiy mantiqini ham tekshiradi: narx differensial bilan premium segmentlarga kirishda qadoqlash va sovuqlik zanjiri xarajatlari daromadga mos "premium" berayaptimi, bonus-jarima mexanizmi real sifat ko'rsatkichlari bilan sinxronmi, zaxiralar (reklamatsiya, qaytarish, sifat penaltillari) ehtiyotkorlik tamoyiliga mosmi. "Xarajatlarni hisobga olish va kalkulyatsiyasini takomillashtirish ishlab chiqarish xarajatlari ustidan

13 Muallif ishlanmasi

14 Трофимова А.Н., Рощина Е.В. Методика документального оформления и учета затрат по переработке плодоовощной продукции // Вестник Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации. – 2013. – С. 1–10. <https://core.ac.uk/display/73978637>

15 Шарипова Г.Т. Организация и методика аудита производственного цикла по переработке плодоовощной продукции в потребительской кооперации: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский университет потребительской кооперации, 2000. – 170 с.

nazoratni kuchaytiradi va tannarx ko'rsatkichining ishonchligini oshiradi"¹⁶- bu xulosa moliyaviy auditga ham to'liq tatbiq etiladi, chunki hisob metodikasi aniqligidan foyda va pul oqimlari prognozining sifatiga bevosita ta'sir kelib chiqadi.

Moliyaviy auditda rezervlar va zaxiralar siyosati alohida ko'rib chiqiladi: bonus-jarima bo'yicha kutilayotgan tuzatmalar, qaytarish ehtimoli, reklamatsiya xarajatlari, shartnomaviy jarimalar, foiz kompensatsiyasi va subsidiyalarning maqsadliligi, debitor qarzlari bo'yicha kutilayotgan yo'qotishlar, valyuta kursi bo'yicha ta'sir (agar valuta shartnomalari bo'lsa) aniq mezonlar bilan baholanadi. Shu bilan birga, zaxiralarni baholash usullari (o'rtacha tortilgan qiymat yoki "birinchi kirim - birinchi chiqim"), tugallanmagan ishlab chiqarishning aniqligi va tayyor mahsulotni tan olish mezonlari ham tekshiruvdan o'tadi - ayniqsa mavsumiy narx tebranishlari kuchli bo'lgan paytda. Auditor "narx-hajm-mix-tannarx" ko'prigini tahlil qilib, marjaga eng katta ta'sir ko'rsatayotgan halqani aniqlaydi: yuqori energiya sarfi, o'tish vaqtlarining cho'zilishi, qayta ishlov ulushining oshishi yoki sifatdan chetlanishlar hisobiga to'lanayotgan jarimalar. Bunda ma'lumotlarni to'liq ochiqlash ham muhim: tanlangan baholash usullari, normal-ortiqcha yo'qotishlar siyosati, reklamasiyalar va qaytarishlar tartibi, valyuta va foiz risklarini boshqarish yondashuvlari izohlar qismida muntazam ochib borilishi lozim. "Xarajatlarni qanday guruhlash va tasniflashni tanlash ko'plab omillarga bog'liq"¹⁷ - ushbu nazariy tamoyil moliyaviy auditda ham qo'llanadi: mas'uliyat markazlari, mahsulot yo'nalishlari, bozor segmentlari va shartnoma tiplari bo'yicha analitik kesimlar qanchalik to'g'ri qurilgan bo'lsa, marja manbalari shunchalik aniq ko'rinadi.

Piravordida, moliyaviy resurslar auditi menejmentga uchta darajada qarorlar beradi: operatsion (to'lov intizomi, zaxira siyosati, narx tuzatmalarining hujjatlashtirilishi), o'rta muddatli (aylanma kapital aylanishini tezlashtirish, byudjet-fakt intizomini kuchaytirish, zaxiralar baholash va daromadni tan olish siyosatini yangilash) va strategik (eksport geografiyasi va shartlari, investitsion modernizatsiya va raqamli izlanish tizimlariga sarmoya). Pul oqimlari silliqlashadi, qarz yuki boshqariladi, likvidlik ko'rsatkichlari yaxshilanadi, foyda va marja barqarorlashadi. Shu ma'noda moliyaviy audit nafaqat "hisobotni tasdiqlash", balki korxonaga qiymatini oshiruvchi boshqaruv vositasiga aylanadi: dalillarga tayanib narx strategiyasini differensiallash, premialar va jarimalarni adolatli qo'llash, eksport shartlarini optimallashtirish va valyuta xavflarini cheklash imkonini beradi - demak, ishlab chiqarish samaradorligi va bozor natijalari o'rtasida uzviy ko'prik quradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ichki audit meva-sabzavotni qayta ishlash korxonalarida risk va nazorat tizimining uchinchi himoya chizig'i sifatida boshqaruv sikliga uzviy integratsiyalashgan ishonchli axborot va dalillar oqimini shakllantiradi. U nafaqat moliyaviy natijalar ishonchligini ta'minlaydi, balki ishlab chiqarish jarayonlarida texnologik intizomga rioya etilishi hamda mehnat, moddiy va moliyaviy resurslardan samarali foydalanish darajasini oshirishga xizmat qiladi. Ichki audit jarayonida auditor ishlab chiqarishning barcha asosiy bosqichlarini — xomashyoni qabul qilish va topshirish, dastlabki sovitish, sterilizatsiya va pasterizatsiya, aseptik to'ldirish, quritish va muzlatish jarayonlarini tizimli ravishda tahlil qilib, mavjud nomuvofiqliklarni aniqlaydi va ularni bartaraf etish bo'yicha asoslangan xulosalar beradi.

Ichki auditning boshqaruv sikliga ta'siri, odatda, uch bosqich orqali amalga oshiriladi. Birinchi bosqichda risklarni identifikatsiya qilish va xaritalash jarayoni amalga oshirilib, tug'ma, nazorat va aniqlamaslik risklari aniqlanadi. Tug'ma risk ishlab chiqarish jarayonining o'ziga xos murakkabligi, mavsumiylik yoki inson omiliga bog'liq tabiiy noaniqliklar bilan izohlanadi. Nazorat riski mavjud ichki nazorat mexanizmlarining samaradorligi yetarli bo'lmaganda yuzaga keladigan ehtimoliy nomuvofiqliklarni ifodalaydi. Aniqlamaslik riski esa auditorlik tekshiruvlari davomida yetarli auditorlik dalillari mavjud bo'lmaganda yoki noto'g'ri baholash natijasida muhim xatoliklarning aniqlanmay qolish ehtimoli bilan tavsiflanadi.

Ikkinchi bosqichda ichki audit mavjud nazorat mexanizmlarining dizayni va amalda ishlash samaradorligini baholaydi. Bu jarayonda ishlab chiqarishning turli bosqichlarida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavf omillari, jumladan, sovuqlik zanjirining uzilishi, laboratoriya sifat ko'rsatkichlarining normativlardan chetlanishi, normal va ortiqcha yo'qotishlarning noto'g'ri hisobga olinishi, qadoqlash materiallari sifatining talab darajasiga mos kelmasligi, mahsulot saqlash muddati bilan bog'liq nomuvofiqliklar hamda shartnomaviy sifat ko'rsatkichlari va moliyaviy yozuvlar o'rtasidagi tafovutlar aniqlanadi va baholanadi.

Uchinchi bosqichda esa ichki audit natijalari boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayoniga operativ ravishda integratsiya qilinadi. Bunda reja va amaldagi ko'rsatkichlar o'rtasidagi tafovutlar tahlili, nazorat nuqtalarida test sinovlarini o'tkazish, inventarizatsiya natijalarini baholash, mahsulot harakati zanjiri bo'yicha izlanish sinovlari, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish (SMED) tahlili, ishlab chiqarish to'xtash sabablarini aniqlash

16 Тостоган П.Г. Совершенствование учета и калькулирования себестоимости выращивания и первичной переработки плодов и винограда в агропромышленных объединениях: дис. ... к.э.н. – Москва: Московский финансовый институт, 1984. – 180 с.

17 Власова Н.С. Совершенствование управленческого учета на предприятиях плодоовощной перерабатывающей отрасли (на примере предприятий Краснодарского края) : автореф. дис. ... к.э.н. - Краснодар, 2008. - 32 с.

hamda energiya va suv resurslaridan foydalanish samaradorligini baholash orqali risk manbalari aniqlanadi.

Ichki audit natijalari mas'uliyat markazlari va asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI) bilan o'zaro bog'liq holda tahlil qilinadi. Xususan, mahsulot chiqish koeffitsiyenti, brak va qayta ishlash ulushi, umumiy jihoz samaradorligi (OEE), zaxiralar aylanish tezligi, reklamatsiyalar darajasi hamda debitor va kreditor qarzdorliklarning aylanish ko'rsatkichlari (DSO/DPO) kompleks baholanadi. Bu esa boshqaruv qarorlarini dalillarga asoslangan, iqtisodiy jihatdan asosli va operativ shaklda qabul qilish imkonini yaratadi.

Shu asosda quyidagi amaliy takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

Birinchidan, meva-sabzavotni qayta ishlash korxonalarida ichki auditni riskga asoslangan yondashuv asosida tashkil etish va uni boshqaruv tizimi bilan to'liq integratsiyalash zarur.

Ikkinchidan, ishlab chiqarish jarayonlarida asosiy samaradorlik ko'rsatkichlarini (KPI), jumladan, chiqish koeffitsiyenti, OEE, tannarx va resurs sarfi ko'rsatkichlarini ichki audit tizimi orqali muntazam monitoring qilish maqsadga muvofiq.

Uchinchidan, ichki audit jarayonida zamonaviy analitik vositalar va raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali auditorlik dalillarining ishonchligini oshirish va audit samaradorligini kuchaytirish lozim.

To'rtinchidan, ichki auditning metodik asoslarini takomillashtirish, audit jarayonlarini standartlashtirish hamda auditorlik tekshiruvlarini amalga oshirishning aniq reglamentini ishlab chiqish zarur.

Shunday qilib, ichki audit ishlab chiqarish jarayonlari, resurslardan foydalanish samaradorligi va moliyaviy natijalar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash orqali korxonada samarali boshqaruv tizimini shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim boshqaruv instrumenti hisoblanadi. Shu bilan birga, metodik izchillikni ta'minlash alohida ahamiyat kasb etadi, chunki audit tekshiruvi murakkab va ko'p bosqichli jarayon bo'lib, uni samarali tashkil etish aniq metodik yondashuvni ishlab chiqishni talab etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Власова Н.С. Совершенствование управленческого учета на предприятиях плодоовощной перерабатывающей отрасли (на примере предприятий Краснодарского края): автореф. дис. ... канд. экон. наук. – Краснодар, 2008. – 32 с.
2. Дворецкая Ю.А., Горло В.И. Производственный учет плодоовощной продукции в цехах промышленной переработки // Управленческий учет. – 2023. – № 11. – С. 380–385.
3. Тостоган П.Г. Совершенствование учета и калькулирования себестоимости выращивания и первичной переработки плодов и винограда в агропромышленных объединениях: дис. ... канд. экон. наук. – М.: Московский финансовый институт, 1984. – 180 с.
4. Трофимова А.Н., Рощина Е.В. Методика документального оформления и учета затрат по переработке плодоовощной продукции // Вестник Белорусского торгово-экономического университета потребительской кооперации. – 2013. – № 2. – С. 1–10.
5. Шарипова Г.Т. Организация и методика аудита производственного цикла по переработке плодоовощной продукции в потребительской кооперации: дис. ... канд. экон. наук. – М.: Московский университет потребительской кооперации, 2000. – 170 с.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100